

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 8. Reliquæ Omaguacarum res narrantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

*Demonium
invidiæ.*

CAPUT

VII.
Piltipicone
conciliatio
pax cum
Omaguacis
stabilitur.
Piltipiconis
mores.

*Gasparis
Monroio ma-
gnanimitas.*

*Monroii
Oratio.*

*Monroii pru-
dentia.*

*Omaguaca
pacificatur.*

CAPUT

VIII.
Reliquæ
Omaguaca-
rum res nar-
rantur.

temporibus, quibus solemnè ceremoniâ sacro Fonte Catechumeni tingebantur, frequentissimos simul canes in forum, præter morem, convenisse; adeo terribiles latratus baubatusque edentes, nihil ut dubitaretur eorum fauces infestas esse ab Dæmonibus, prædam sibi eripi caninâ rabie ululantibus.

ULTERIORIBUS ausis obstabat Piltipico, Mortalium ferocissimus, interioris Omaguacatum regionis oppidum insidens. Is ab triginta fermè annis omni se scelere turpaverat, Sacerdotum sanguine sacrilegas manus sæpè imbuerat, templa cremaverat, Cruces everterat, Oppida & Villas Hispanorum depopulatus fuerat, viatores, quoties se occasio obtulerat, atrociter mactaverat; omnia denique, externi nominis odio, sulque deque habebat. Nihil profuerant Prætoris Tucumaniz conatus, nihil Hispanorum virtus tot acceptis cladibus in vindictam irritata, nihil blanditiæ, nihil promissâ, nihil Baptismi olim ab eo suscepti reverentiâ commemoratio: incassum ceciderant cuncta. Gaspar Monroius, considerata hujus monstri conditione, non satis apud se statuebat, quid sibi faciendum esset: nam si se tyranno objectum iret, certa mors timebatur: si obstaculum non amoliretur, ultra tendere non poterat. Certus denique pro propagandâ fide periculi adeundi, amore Christi piè temerarius, cum Socio se dat in viam. Adventantem Piltipico superbè excepit: sed Monroius æstimans non aliam rationem ad eludendam hominis superbiam certiores fore, quàm si honorem parvi se facere ostendèret, Christianam fortitudinem ferocitati opponens, in hunc fermè modum tyrannum alloquutus fertur. *Vides, inquit, ô Piltipico, quanto tua salutis desiderio flagrem, qui, cognita morum tuorum insolentiâ, mortem non veritus, inermem me & indefensum tibi objectum venerim: nullus Sacerdos in Omaguacatum regione tua sævitia superest: tu non unos crudeliter excruciatos trucidasti: templa Christiana combussisti: Cruces deturbasti: sacra prophanaque, miscuisti. Quæ scelera sigillatim recenserem, si iracundiam tuam irritare, quàm te ad penitentiam invitare, mallet. Hæc una causa spernendæ mortis fuit, ut te ad penitentiam excitatum, matura jam Dei ira eriperem. Nemo mortem amat, nisi egregio præmio inescatus. Tua salus aditæ mortis magnam pretium mihi est, quæ olim sanguine Christi constitit: redimere meo periculo veni æterna supplicia tue senectuti in terram proclivi imminentia. Pro te vadem me sistam æterno Iudici, si respiscere mavelis, quàm in crudelitate persistere. Elige de duobus unum, vel salutem tuam, vel meam mortem: utrumlibet mihi in votis est; nam pro Christo mori lucrum erit, & perditioni te eripere summum gaudium.* Hæc erecto præsentique animo cum dixisset, atque insuper Hispanorum iras supra modum proritas exaggerasset, advertit tyrannum posito supercilio nonnihil se humanius habuisse: nam mox è levi cucurbitâ vinum Monroio propinavit; qui quamvis summopere abhorreret ab ejusmodi portione, quam sciret è tritico Turcico, vetularum dentibus trito, factam, admisit tamen, & summis labris libavit, tantâ approbatione hominis, suum poculum admitti gaudentis, ut illic se Sacerdoti inclinans, plerosque oppidanos suos Christianâ doctrinâ & Sacramentis imitandos stiterit. Monroius, in omnem occasionem rei benè gerendæ intentus, illicet à Piltipicone petit, & impetrat ad ultiores Omaguacatum populos commeatum: apud quos magno fructu verbum Dei seminatam ivit. Ex eâ expeditione redux, Piltipiconi se iterum sistit, cum quo pacis conditiones ex voto constituit. Quibus rebus cognitis, Joannes Velascus Ramites Tucumaniz Prætor omnibus latitiis incessens, datis ad Gasparem Monroium honorariis literis, legitima confirmatæ pacis instrumenta, suo & urbanorum Magistratum Chyrographo impressa, mittit, rogans, ut ea nomine publico Piltipiconi explicaret. Quâ re etiam ex animi sententiâ confectâ, finitimæ Hispanorum urbes gratulationis signa edidère, pacem, vitam, bona, villas, prædia, templa, urbes, filios, omnia denique Gaspari Monroio, pacis arbitro, se debere affirmantes.

INTERIM Petrus Agnascus, multis in ducentarum leucarum itinere baptizaris, ex Frontonum finibus Tucumaniz urbes transectus, Gaspari Monroio, prout in mandatis habebat, se tandem adjunctum venit: qui adunatis viribus Omaguaca-

rum

rum pagos multoties percurrentes, nihil eorum, quæ ab Apostolicis viris factitari solent, omisere. Satis constat, utriusque operâ bene magnam multitudinem, partim de novo Christi partibus additam, partim reconciliatam ubique fuisse. Quamquam memoriæ proditum reperio, Piltipiconem magno obstaculo fuisse, ne superstitione penitus inter Omaguacas aboleretur. Nam quamvis pacem sincerè cum Hispanis sancivisset, pertinaciter tamen cum Deo amicitiam redintegrare, pristina libertatis amans, renuebat. Quibus moribus cum etiam Didacus Telius, Omaguacarum facilè princeps, & plerique gentis Primores viverent, exemplo corrumpebant populares, Optimatum suorum auctoritatem sequi plerumque amantes. Tantas res agentem Gasparum Monroium febris prostravit, lectoque in Cucuisensi Omaguacis finitima urbe, sub curâ Petri Agnasci, affixit. Ibi dum ambo morantur, fama percrebuit, Omaguacas, Piltipicône & Telio inceptoribus, cum Chiriguanis bellicosissimis populis amicitiam eo sine inivisse, ut viribus junctis Cucuisensem urbem invaderent, devastarentque: quæ fama (quamvis deinde inanis reperta sit) in causa fuit, cur Piltipico & Telius è valle sua, Hispanorum industriâ, educti, in vinculis haberentur. Mox immisâ militum cohorte, Prætoris jussu, Casiquius alter, potens & turbulentus, extractus etiam est, qui adnitentibus Sociis, admisâ Christi fide, ipso Tucumania Prætoris honoris ergò spondente, inter civium & militum hilaria Baptismum suscepit. Non diu post, septuaginta Omaguacæ, Dominorum suorum caritate & desiderio, ad urbem venientes, Sociorum nisu, Christo nomen dedere. Et ut videas nihil diminutos Misericordiæ Divinæ thesauros, Piltipico ille, tot parricidiorum & sacrilegiorum reus, vexatione intellectum dante, in vinculis sapiens, lethali morbo ante mortem per Gasparem Monroium Deo reconciliatus est. Didacus Telius in fide etiam perstitit. Non eadem fuit fors alterius Casiquii, qui, filio optimæ indolis ad transfugium frustra sollicitato, aquis se suffocavit: patris cadaver filius ipse & alii ad terrorem cæterorum cremavere; Deo, inter Misericordiæ opera, Justitiæ fulmen quandoque vibrante. Interjecto tempore Tucumania Prætor non nescius Barbaros ab Optimatum suorum moribus pendere, Omaguacarum Primores ad interiora Provinciæ circa metropolim traduxit; quo factum, ut demptis capitibus imposterum universa gens, in potestate Hispanorum utcumque perseverans, fidem Christianam non ægè admiserit, colueritque, subjectione corporum in animarum libertatem conversâ. Omaguacatum gente subacta, Gaspar Monroius & Petrus Agnascus, in diversa lati, fidem Christi propagatum ivere. Monroius & Joannes Viana ad Tonocoranos, ab Alfonso Barfena olim è superstitione ad Christum abductos, multis in eâ regione de novo baptizatis, utiliter excurrerunt.

QUIBUS in rebus dum sunt, Joannes Romerus, Socios omnes per Tucumaniam laborantes, anno sesquimillesimo nonagesimo-septimo, ad metropolim convenire jubet: causa convocandi fuit, quod speraretur fore, ut futurarum expeditionum res prudentius disponerentur, si mutuis colloquiis consiliisque juvarentur. Sed præcipuè, ut attritas vires animorum, Divi Ignatii artibus refarcirent. Nam sapienter asceticæ vitæ Magistri censuere, externis officiis, quamvis in se optimis, vigorem virtutum atteri, & Apostolicis etiam exercitationibus robur animorum flaccessere, ni intercalari otio per preces, & piarum rerum considerationem, reficiatur. Igitur, resectis animæ viribus, postquam, quæ regiones prius adenda, quibus præsertim artibus superstitione eliminanda, quæ industriâ Hispanorum & Neophytorum conscientia tractanda, in commune consultatum est. Joannes Romerus hunc in modum sparit Socios, Petrus Agnascus & Antonius Vivar, Tucumania Prætoris postulatu, Sancti Jacobi ditionem omnem, innumeris Indis tum temporis frequentem, perpetuo motu circuire; Gaspar Monroius & Joannes Viana metropolim insidere; Franciscus Angulus, sanctæ Inquisitionis Commissarius, integritati Fidei, inter Hispanos ubique conservandæ, invigilare jussi sunt. Ipse vero Romerus Saltenses & Cucuisenses, comite Eugenio Baltodano, curandos sibi suscepit. Anno millesimo quingentesimo nonagesimo-octavo Franciscus Angulus

& Euge-

1596.

Exemplum
Magnatum
potens.Omaguaca-
rum Baptis-
mus.Piltipicône
conversio.CAPUT
IX.Tucumania
multifari-
am excollit-
ur.

1597.

Exercitio-
rum necessi-
tas.

1598.